ਐਮ. ਐਸ. ਪੀ.
ਬਨਾਮ
ਮਧਿਆ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ
(ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 740 ਦੀ 2022)
ਮਈ 5, 2022
[ਐਨ. ਵੀ. ਰਮਨਾ ਸੀਜੇਆਈ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਮੁਰਾਰੀ ਅਤੇ
ਹਿਮਾ ਕੋਹਲੀ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਫੌਜਦਾਰੀ ਤਰੀਕਾ ਕਾਨੂੰਨ, 1973: ਐਸ. 439 – ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਖਾਸ ਅਧਿਕਾਰ ਜਮਾਨਤ ਸਬੰਧੀ – ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ – ਫੈਸਲਾ: ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਐਸ. 439(1) ਅਧੀਨ ਵਿਆਪਕ ਵਿਵੇਕ ਹੈ ਪਰੰਤੂ; ਇਸਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਮਨ ਦੀ ਉਚਿਤ ਅਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੁਟੀਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ – ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਉੱਚੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰੰਤੂ; ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ – ਠੋਸ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭਿਤ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ – ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਕੇਵਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਪਰਲੇ ਹਾਲਾਤ ਆ ਜਾਣ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਨਿਆਂਇਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਹੋਰ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ – ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 2-ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇਤਾ ਖਿਲਾਫ ਜਿਸ 'ਤੇ ਐਸ. 376(2)(ਐਨ) ਅਤੇ 506 ਆਈਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਿਯਮਿਤ ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ 'ਚ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਜਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ 'ਚ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸੰਭਵ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ – ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 2 ਚਾਰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ – ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਤੋਂ ਰਿਹਾਈ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ, ਉਸਨੇ ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਇੱਕ ਜਲੂਸ ਕੱਢਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਨਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਹੋਰਡਿੰਗਾਂ ਲਗਾਈਆਂ, ਆਪਣੀ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਉਂਦਾ ਹੋਇਆ – ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਉਸਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜੇ ਗਏ ਕੈਪਸ਼ਨ ਸਮਾਜ 'ਚ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਉੱਚ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਹਾਈਲਾਈਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ 'ਤੇ ਇਸਦਾ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਅਸਰ – ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 2 ਦਾ ਢੀਠ ਵਿਵਹਾਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਮਨ 'ਚ ਇੱਕ ਸੱਚਮੁੱਚ ਦਾ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਜਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਇੱਕ ਮੁਫਤ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ – ਉਪਰਲੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹਾਲਾਤ ਵੀ ਜਮਾਨਤ ਦੀ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ – ਇਸ ਲਈ, ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਰਾਮ ਗੋਵਿੰਦ ਉਪਾਧਯਾਯ ਬਨਾਮ ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (2002) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 598 : [2002] (2) ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 526; ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀ ਬਨਾਮ ਐਨ.ਸੀ.ਟੀ., ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2001) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 280 : [2001] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 684; ਚਮਨ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2004) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 525 : [2004] 3 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 584; ਕਲਿਆਣ ਚੰਦਰ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜੇਸ਼ ਰੰਜਨ ਉਰਫ ਪੱਪੂ ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2004) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 528; ਪੁਰਾਣ ਬਨਾਮ ਰਾਮਬਿਲਾਸ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2001) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 338 : [2001] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 432; ਪ੍ਰਸਾਂਤ ਕੁਮਾਰ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਆਸ਼ੀਸ ਚੈਟਰਜੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2010) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 496 : [2010] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1165; ਕਲਿਆਣ ਚੰਦਰ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜੇਸ਼ ਰੰਜਨ ਉਰਫ ਪੱਪੂ ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2004) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 528; ਨਰੇਂਦਰ ਕੇ. ਅਮੀਨ (ਡਾ.) ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਗੁਜਰਾਤ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2008) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 584 : [2008] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1149; ਦੀਪਕ ਸੁਭਾਸ਼ਚੰਦਰ ਮਹਿਤਾ ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2012) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 134 : [2012] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 278; ਅਬਦੁਲ ਬਾਸਿਤ ਉਰਫ ਰਾਜੂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਅਬਦੁਲ ਕਾਦਿਰ ਚੌਧਰੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2014) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 754 : [2014] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 571; ਨੀਰੂ ਯਾਦਵ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2014) 16 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 508 : [2014] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 453; ਅਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਯਾਦਵ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਐਨ.ਸੀ.ਟੀ. ਦਿੱਲੀ) ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2018) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 129 : [2017] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 195; ਮਹੀਪਾਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ

ਉਰਫ ਪੋਲੀਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2020) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 118 : [2019] 14 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 529; ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਆਸ਼ੀਸ਼ ਮਿਸ਼ਰਾ ਉਰਫ ਮੋਨੂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2022) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਆਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ. 453; ਮਸਰੂਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2009) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 286 : [2009] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1030; ਅਸ਼ ਮੁਹੰਮਦ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਵ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਲੱਲਾ ਬਾਬੂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2012) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 446 : [2012] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 584; ਦੌਲਤ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਹਰਿਆਣਾ (1995) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 349 : [1994] 6 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 69; ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਦਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਮਪ੍ਰਸਾਦ ਵਿਸ਼ਵਨਾਥ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2011) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 189 : [2011] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 800; ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ (2013) 16 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 797 : [2013] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 273; ਅਬਦੁਲ ਬਾਸਿਤ ਉਰਫ ਰਾਜੂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਅਬਦੁਲ ਕਾਦਿਰ ਚੌਧਰੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2014) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 754 : [2014] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 571; ਇਮਰਾਨ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਭਾਵਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2022) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਆਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ. 496; ਦੌਲਤ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਹਰਿਆਣਾ (1995) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 349 ; [1994] 6 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 69; ਮਿਸ. ਵਾਈ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਰਾਜਸਥਾਨ ਅਤੇ ਅਨੁ: ਆਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 649 ਦੀ 2022 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ

[2002] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 526 ਪੈਰਾ 13 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2001] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 684 ਪੈਰਾ 13 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2004] 3 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 584 ਪੈਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

(2004) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 528 ਪੈਰਾ 15 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2001] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 432 ਪੈਰਾ 15 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2010] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1165 ਪੈਰਾ 16 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

(2004) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 528 ਪੈਰਾ 17 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2008] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1149 ਪੈਰਾ 17 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2012] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 278 ਪੈਰਾ 17 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2014] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 571 ਪੈਰਾ 17 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2014] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 453 ਪੈਰਾ 17 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2017] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 195 ਪੈਰਾ 17 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2019] 14 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 529 ਪੈਰਾ 17 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2009] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1030 ਪੈਰਾ 18 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2012] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 584 ਪੈਰਾ 19 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[1994] 6 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 69 ਪੈਰਾ 20 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2011] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 800 ਪੈਰਾ 20 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2013] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 273 ਪੈਰਾ 21 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2014] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 571 ਪੈਰਾ 22 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[1994] 6 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 69 ਪੈਰਾ 24 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ: ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 740 ਦਾ 2022।

ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ, ਜਬਲਪੁਰ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਸੀਟ ਦੀ 16.11.2021 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ, ਐਮ.ਸੀ.ਆਰ.ਸੀ ਨੰਬਰ 55343 ਦਾ 2021।

ਮਹੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਵੈਭਵ ਮਨੂ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਮਿਸ. ਸ਼ਿਖਾ ਖੁਰਾਨਾ, ਮਿਸ. ਰਿਆ ਥੋਮਸ, ਕਨਿਸ਼ਕ ਖੁੱਲਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਸਿੱਧਾਰਥ ਲੁਥਰਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਰਾਜੁਲ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਮਿਸ. ਚਾਰੂ ਅੰਬਵਾਨੀ, ਰਜਨੀਸ਼ ਚੁਨੀ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਯਾਦਵ, ਮਿਸ. ਅੰਕਿਤਾ, ਪ੍ਰਿਥਵੀਰਾਜ ਸਿੰਘ, ਸ਼ਕਤੀ ਪਾਂਡੇ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਹਿਮਾ ਕੋਹਲੀ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ।

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦਾ ਆਧਾਰ 16ਵੀਂ ਨਵੰਬਰ, 2021 ਨੂੰ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਜਬਲਪੁਰ ਵਿੱਚ MCRC ਨੰਬਰ 55343 ਦੇ 2021 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਉੱਠਿਆ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2/ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਾ 439 ਅਧੀਨ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਬੰਧਪਤਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 1,00,000/- (ਰੁਪਏ ਇੱਕ ਲੱਖ ਹੀ) ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਘੁਲਣਸ਼ੀਲ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਨਾਲ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਜਬਲਪੁਰ ਦੇ ਪੀ.ਐਸ. ਮਹਿਲਾ ਥਾਣਾ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਤੇ ਦਰਜ ਕ੍ਰਾਈਮ ਨੰਬਰ 39/21 ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 376(2)(ਐਨ) ਅਤੇ 506 ਅਧੀਨ ਦੰਡਨੀਯ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਹਨ।

3. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਜਾਇਜ਼ਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। 21ਸਤੰਬਰ, 2021 ਨੂੰ ਦਰਜ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2/ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੇ ਝੂਠੇ ਬਹਾਨੇ ਤੇ ਸ਼ਾਰੀਰਿਕ ਸੰਬੰਧ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਇਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਜੁਲਾਈ, 2019 ਤੋਂ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਾਰੀਰਿਕ ਨਜ਼ਦੀਕੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ ਸਿੰਦੂਰ ਲਾਇਆ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨ ਦਿਲਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਹਿੰਦੂ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਆਹ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਜੁਲਾਈ, 2020 ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਗਰਭਵਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਜਬਲਪੁਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਜੀ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਲੈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਗੋਲੀਆਂ ਖਾਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਗਰਭਪਾਤ ਕਰਵਾ ਸਕੇ, ਉਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ।

ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਟਾਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਫੋਨ ਵਾਪਸ ਨਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਖਿਲਾਫ 21ਜੂਨ, 2021 ਨੂੰ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

4. ਉਕਤ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਆਸ਼ੰਕਾ ਕਾਰਨ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਧਾਰਾ 438 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਜਬਲਪੁਰ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨਜ ਜੱਜ ਅੱਗੇ ਅਗਾਊ ਜਮਾਨਤ ਲਈ ਇੱਕ ਬੇਨਤੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ 30 ਜੂਨ, 2021 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਵੱਲੋਂ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ, ਮੁੱਖ ਸੀਟ ਜਬਲਪੁਰ ਅੱਗੇ ਅਗਾਊ ਜਮਾਨਤ ਲਈ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਬੇਨਤੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਐਤਰਾਜ਼ ਦਰਜ ਕਰਵਾਏ। 10 ਅਗਸਤ, 2021 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਉਕਤ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਗਾਊ ਜਮਾਨਤ ਲਈ ਆਪਣੀ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਰੱਦ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਲਈ ਅਪੀਲ (ਕ੍ਰਿ.) ਨੰਬਰ 6617 ਦੀ 2021 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ 13 ਸਤੰਬਰ, 2021 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

5. ਜਾਂਚ ਦੇ ਸਮਾਪਤੀ ਉੱਤੇ, 25 ਅਕਤੂਬਰ, 2021 ਨੂੰ ਅਭਿਯੋਜਨ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਜਬਲਪੁਰ ਵਿੱਚ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨਜ ਜੱਜ ਅੱਗੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਅਧੀਨ ਨਿਯਮਿਤ ਜਮਾਨਤ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ 29 ਅਕਤੂਬਰ, 2021 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਨਿਯਮਿਤ ਜਮਾਨਤ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ 16 ਨਵੰਬਰ, 2021 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਕਾਰਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਨਿਯਮਿਤ ਜਮਾਨਤ ਦੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੁਆਰਾ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ।

6. ਮਿਸ ਸ਼ਿਖਾ ਖੁਰਾਨਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਨ ਨਾ ਦੇਣ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ; ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਦੀ ਆਸ਼ੰਕਾ ਹੈ; ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮੱਗਰੀ ਸਬੂਤਾਂ ਸਮੇਤ ਫੋਟੋਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਸਿੰਦੂਰ ਲਾਇਆ ਹੈ ਜੋ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਾਲ ਲਗਾਏ ਗਏ ਫੋਟੋਆਂ 'ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜੋ ਐਨੈਕਸਚਰ ਪੀ-2 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖੁਸ਼ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2/ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਸਿੰਦੂਰ ਲਾਇਆ ਹੋਇਆ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਨਾਲ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੋਟੋ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਦੀ ਮਾਂ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

7. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਉਸ ਨਾਲ ਸਰੀਰਕ ਸੰਬੰਧ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਝੂਠਾ ਵਾਅਦਾ ਸਾਬਿਤ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਗਰਭਵਤੀ ਹੋ ਗਈ ਜਿਸ ਗਰਭਾਵਸਥਾ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਜਬਰਦਸਤੀ ਖਤਮ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਨਿਯਮਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਈ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਇਸ ਨੇ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਜਬਲਪੁਰ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨਾਲ 14ਵੀਂ ਦਸੰਬਰ, 2021 ਨੂੰ ਇੱਕ ਚਿੱਠੀ ਰਾਹੀਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜੇਲ੍ਹ ਤੋਂ ਰਿਹਾਈ ਮਿਲਣ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਇੱਕ ਜਲੂਸ ਕੱਢਿਆ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਨਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਹੋਰਡਿੰਗਾਂ ਲਗਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਇਆ ਜਿਸ ਦਾ ਤੱਥ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਾਲ ਜੋੜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੈਕਸਚਰ ਪੀ-16 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ

ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਕਤ ਹੋਰਡਿੰਗਾਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਰਣਨੀਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਇਲਾਕੇ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਸਥਾਨ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਥਿਤ ਹਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

8. ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ 11ਵੀਂ ਅਪ੍ਰੈਲ, 2022 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਡਾਕ ਟਰੈਕਿੰਗ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਵੇਂ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸੇਵਾ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਾਅਦ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦੇਣ ਦੇ ਬਾਅਦ। ਮਿਸ ਚਾਰੂ ਅੰਬਵਾਨੀ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਲਈ ਵਕੀਲ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੇਵੀਏਟ 'ਤੇ ਹੈ, ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਾਜ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਹੈ।

9. ਮਿਸਟਰ ਸਿੱਧਾਰਥ ਲੁਥਰਾ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਵਕਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਚੁਕਾਉਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਗੱਲ ਵਿਵਾਦਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਸਰੀਰਕ ਸੰਬੰਧ ਸਨ, ਪਰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਝੂਠਾ ਵਾਅਦਾ ਜਾਂ ਵਿਆਹ ਦੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਗਲਤ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜਾਣਦੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਦੋ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸਵੈਚਾਨਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਰੀਰਕ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੈ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਦੱਸੀ ਗਈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 2019 ਅਤੇ 2020 ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਜੂਨ, 2021 ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਬਿਨਾਂ ਦੇਰੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੇ।

10. ਇਹ ਦੱਸਦਿਆਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਬਲੈਕਮੇਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉਸ ਲਈ ਕੇਸ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੰਗ ਉਠਾਈ ਸੀ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਬੰਧ ਪੀ-16 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪੋਸਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬਾਰੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਪੋਸਟਰ ਫਰਵਰੀ, 2022 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫਤੇ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਜਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਤਸਵੀਰਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਦਿਖਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਇਸ ਸਾਲ ਫਰਵਰੀ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਮਨਾਈ ਗਈ ਸਾਲਾਨਾ ਤਿਉਹਾਰ “ਮਾਂ ਨਰਮਦਾ ਜਯੰਤੀ” ਦੀਆਂ ਵਧਾਈਆਂ ਭੇਜੀਆਂ ਸਨ।

11. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਮਿਸ ਅੰਕਿਤਾ ਚੌਧਰੀ, ਉਪ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਜੋ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1/ਰਾਜ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ, ਨੇ ਅਪੀਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਪੰਜ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਚਾਰ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਪਿਤਾ ਇੱਕ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ, ਸਾਰੇ ਜਬਲਪੁਰ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੁਲਿਸ ਥਾਣਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਨ, ਜੋ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 294, 323, 324 ਅਤੇ 506 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਦੀ ਜਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਆਧਾਰ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਬਿਆਨ ਜੋ ਧਾਰਾ 164 ਸੀਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਧਾਰਾ 161 ਸੀਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗਤਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

12. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਛੋਟਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 439(1) ਸੀਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਨਿਯਮਤ ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਉਚਿਤ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।

13. ਇਹ ਬੇਸ਼ੱਕ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਧਾਰਾ 439 ਸੀਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਜਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਵਿਵੇਕ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ, ਉਕਤ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਨਿਆਂਕਿਕ ਮਨ ਦੀ

ਉਚਿਤ ਅਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇਕ ਰੁਟੀਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਰਾਮ ਗੋਵਿੰਦ ਉਪਾਧਿਆਯ ਬਨਾਮ ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ3 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀ ਬਨਾਮ ਐਨ.ਸੀ.ਟੀ, ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ4 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ:

"4(a) ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨਾ ਕੇਵਲ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦਾ ਵੀ, ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਵੀ।

(b) ਗਵਾਹਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਦੇ ਉਚਿਤ ਅੰਦੇਸ਼ੇ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਲਈ ਖਤਰੇ ਦੇ ਅੰਦੇਸ਼ੇ ਨੂੰ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(c) ਇਹ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਕਿ ਪੂਰੇ ਸਬੂਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸੰਦੇਹ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਣ ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(d) ਅਭਿਯੋਗ ਵਿੱਚ ਹਲਕਾਪਨ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਅਸਲੀਅਤ ਦੇ ਤੱਤ ਨੂੰ ਹੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਭਿਯੋਗ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਸੰਦੇਹ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਸਾਮਾਨਿਆ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।"

14. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਚਮਨ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ5$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚਾਰਣ ਯੋਗ ਕੁਝ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ:

"9. ..... (1) ਦੋਸ਼ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਅਤੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ, (2) ਗਵਾਹਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਦਾ ਉਚਿਤ ਅੰਦੇਸ਼ਾ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਲਈ ਖਤਰੇ ਦਾ ਅੰਦੇਸ਼ਾ, ਅਤੇ (3) ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ।"

15. ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਲਾਭਦਾਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਲਯਾਣ ਚੰਦਰ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜੇਸ਼ ਰੰਜਨ ਉਰਫ ਪੱਪੂ ਯਾਦਵ ਅਤੇ

ਇੱਕ ਹੋਰ6$_{SUPERSCRIPT}$, ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰਣ ਯੋਗ ਪੈਰਾਮੀਟਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ:

“11. ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਾ ਦੇਣ ਸਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ। ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਨਾਲ ਅਤੇ ਕੋਰਸ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਵਿਚਾਰਵਾਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਪੜਾਅ ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਪਰ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਉਂ ਜਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲੱਗਾ ਹੋਵੇ। ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਨਾਂ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਕੋਈ ਵੀ ਹੁਕਮ ਮਨ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕਮੀ ਤੋਂ ਪੀੜਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਹੋਰ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੇਠਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਚਾਰੇ;

(ਅ) ਦੋਸ਼ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਅਤੇ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ।

(ਬ) ਗਵਾਹਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ ਖਦਸ਼ਾ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਮਕੀ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ।

(ਸ) ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਜੋ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਹੈ।”

(ਦੇਖੋ ਰਾਮ ਗੋਵਿੰਦ ਉਪਾਧਿਆਯ [ਉਪਰੋਕਤ] ਅਤੇ ਪੁਰਾਣ ਬਨਾਮ ਰਾਮਬਿਲਾਸ7 SUPERSCRIPT ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ8 SUPERSCRIPT)"

ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 437(1)(i) ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 439 ਦੇ ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰਣਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

16. ਪ੍ਰਸਾਂਤ ਕੁਮਾਰ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਆਸ਼ੀਸ ਚੈਟਰਜੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ9 SUPERSCRIPT ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਈ ਪੂਰਵ ਨਿਰਣਾਇਕਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"9. …ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਸੂਝ-ਬੂਝ, ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਲਿਖੇ ਗਏ ਅਨੇਕਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮੂਲ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦੇ ਸਖਤ ਅਨੁਸਾਰ ਵਰਤਣ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੱਖਰੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ ਸਮੇਂ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ: (i) ਕੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਜਾਂ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਹੈ ਜੋ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ;

(ii) ਦੋਸ਼ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ;

(iii) ਦੋਸ਼ ਸਿੱਧ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ;

(iv) ਜਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਭੱਜਣ ਜਾਂ ਫਰਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਖਤਰਾ;

(v) ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ, ਵਿਵਹਾਰ, ਸਾਧਨ, ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ;

(vi) ਅਪਰਾਧ ਦੁਬਾਰਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ;

(vii) ਗਵਾਹਾਂ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਾਉਣ ਦਾ ਉਚਿਤ ਡਰ; ਅਤੇ

(viii) ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਨਾਲ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੇ ਰਸਤੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਖਤਰਾ।

17. ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਕਲਿਆਣ ਚੰਦਰ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜੇਸ਼ ਰੰਜਨ ਉਰਫ਼ ਪੱਪੂ ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ9 SUPERSCRIPT, ਨਰੇਂਦਰ ਕੇ. ਅਮੀਨ (ਡਾ.) ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਦੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ10 SUPERSCRIPT, ਦੀਪਕ ਸੁਭਾਸ਼ਚੰਦਰ ਮਹਿਤਾ ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ11 SUPERSCRIPT, ਅਬਦੁਲ ਬਾਸਿਤ ਉਰਫ਼ ਰਾਜੂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਅਬਦੁਲ ਕਾਦਿਰ ਚੌਧਰੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ12 SUPERSCRIPT, ਨੀਰੂ ਯਾਦਵ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ13 SUPERSCRIPT, ਅਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਯਾਦਵ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਐਨ.ਸੀ.ਟੀ. ਦਿੱਲੀ) ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ14 SUPERSCRIPT, ਮਹੀਪਾਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਉਰਫ਼ ਪੋਲੀਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ15 SUPERSCRIPT, ਅਤੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਆਸ਼ੀਸ਼ ਮਿਸ਼ਰਾ ਉਰਫ਼ ਮੋਨੂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ16 SUPERSCRIPT

18. ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਉੱਚੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਲੋੜ ਪਈ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ, ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਰਣਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣ 'ਤੇ ਵੀ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਛੋਟੇ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਣ। ਮਸਰੂਰ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ17 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ:

"15. ਇਹ ਗੱਲ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਕੀਮਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸਨੂੰ ਜੋਸ਼ੀਲੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਅਜਿਹੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹਰ

ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸੰਪੂਰਣ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕੀਮਤੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਆਮ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗੀ।"

"17. ਅਸੀਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਗਰੂਕ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਹਲਕੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਵਾਂਝ ਦਾ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਉੱਤੇ ਗਹਿਰਾ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਕੈਦ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਇਕ ਖੋਖਲਾਪਣ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕਦੇ ਕਦੇ ਇਹ ਇਕ ਖਾਲੀਪਨ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਕਿ ਇਕ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਸਰਬੋਚ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਕ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸਮਾਜ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਸਮਾਜਿਕ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵੱਡੇ ਸਮਾਜਿਕ ਹਿੱਤ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਵਾਂਝ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਚਿਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਵਿਵਸਥਿਤ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗਰਿਮਾ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਜੀਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਲਈ ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਸਵੀਕਾਰਿਤ ਸਿਦਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਅਵਧਾਰਣਾ ਸੰਪੂਰਣਤਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ। ਨਿਆਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਮੰਗ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਸਦਭਾਵਨਾ ਲਈ ਇਸਦੀ ਇੱਛਾ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਹਲਕਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਜੀਵਨ ਨਿਯਮਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਹਨ, ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਾਂਝੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਾਧਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਲਈ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਸਮਾਜ ਦਾ ਹਰ ਮੈਂਬਰ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਵਕ ਜੀਵਨ ਜੀ ਸਕੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਜਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਹਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕੇ। ਇਸ ਲਈ ਐਡਮੰਡ ਬਰਕ ਨੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਇਹ ਨਿਯਮਿਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ।" 20. ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਜਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਦੋਲਤ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ19 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਮਾਨਤ ਦੀ ਰੱਦ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਭਾਰੀ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਵਾਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਮਾਨਤ ਨੂੰ ਮਸ਼ੀਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਹ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਅਨਿਆਇਕ ਜਾਂ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਜਮਾਨਤ ਉੱਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਇਕ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ ਜਿਥੇ ਗੈਰ-ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ [ਹਵਾਲਾ : ਨਰੇਂਦਰ ਕੇ. ਅਮੀਨ (ਡਾ.) (ਸੁਪਰਾ)]। ਜਮਾਨਤ ਦੀ ਰੱਦ ਲਈ ਮੁੱਖ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਦਮ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਰਾਮਪ੍ਰਸਾਦ ਵਿਸ਼ਵਨਾਥ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ20 ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ:

"18. ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਜਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਅਤੇ ਕਿਸਮ, ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਮਲਾ, ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਪਦ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਆਦਿ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਚਾਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਹਨ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਜਮਾਨਤ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੀ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਮਾਨਤ ਦਾ ਦੁਰੁਪਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹੀ ਅਦਾਲਤ ਜਿਸ ਨੇ ਜਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਅਪੀਲੇਟ/ਰਿਵੀਜ਼ਨਲ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

19. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕੋਈ ਅਬਸੋਲਿਊਟ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੀ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਜਮਾਨਤ ਦੇ ਦੁਰੁਪਯੋਗ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਫੈਕਟਰ, ਬੇਸ਼ੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਇਕੋ ਫੈਕਟਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੌਰਾਨ ਵੇਖੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਫੈਕਟਰ ਹਨ।"

21. ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਗੂੰਜ ਵਿੱਚ, ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ21SUPERSCRIPT ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"19. ……ਇੱਕ ਅਨਿਆਇਕ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਵਿਕ□ਤ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅਵਧਾਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਆਚਰਣ ਖਰਾਬ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੁਝ ਸੁਪਰਵੀਨਿੰਗ ਹਾਲਾਤ ਅਜਿਹੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ

ਕਰਦੇ ਹਨ, ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਹੈ। ਜੇ ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਇੱਕ ਵਿਕ□ਤ ਹੈ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ……..” 22. ਅਬਦੁਲ ਬਾਸਿਤ ਉਰਫ ਰਾਜੂ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਅਬਦੁਲ ਕਾਦਿਰ ਚੌਧਰੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ22 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ :

"19. ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਅਨਿਆਇਕ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ, ਜਾਂ ਵਿਕ□ਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅਵਧਾਰਨਾ ਉਸ ਅਵਧਾਰਨਾ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਜਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਵੇਂ ਵਿਰੋਧੀ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਕਾਰਨ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਰੱਦੀਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।"

23. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਇਮਰਾਨ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਭਾਵਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ23$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

23. ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਇੱਕ ਸੁਥਰਾ ਸਿਦਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਰੱਦੀਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਪਨ ਕੁਮਾਰ ਧੀਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ 3 ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਦੁਹਰਾਇਆ ਹੈ, ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਾਲਾਤ ਜੋ ਨਿਆਂਇਕ ਮੁਕਾਬਲੇ ਨੂੰ ਰੋਕਦੇ ਹਨ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਰੱਦੀਕਰਨ ਲਈ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਪਿਛਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ, ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਵੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:-

"9. ..... ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਾਲਾਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਨਿਆਂਇਕ ਮੁਕਾਬਲੇ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਰੱਦੀਕਰਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੌਲਤ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਕਿ:

"ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਸਵੀਕ□ਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਰੱਦੀਕਰਨ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਰੱਦੀਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਠੋਸ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੋਲਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਰੱਦੀਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਵਿਸ਼ਾਲ ਤੌਰ 'ਤੇ (ਉਦਾਹਰਣਿਕ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਸਮਾਪਤੀ) ਹਨ: ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਉਚਿਤ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਜਾਂ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਉਚਿਤ ਕੋਰਸ ਤੋਂ ਬਚਣ ਜਾਂ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਿਆਇਤਾਂ ਦਾ ਦੁਰੁਪਯੋਗ।" ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਫਰਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਰੱਦੀਕਰਨ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮਸ਼ੀਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਾਲਾਤ ਨਾ ਬਣ ਜਾਣ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਕਾਬਲੇ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਨਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਹੋਰ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਨਾ ਬਣ ਜਾਣ।”

10. ਇਹ ਸਿਦਾਂਤ ਮੁੜ ਮੁੜ ਕੇ ਦੁਹਰਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ 3 ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਐਕਸ ਬਨਾਮ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ।

11. ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ(ਆਂ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦੇ ਇਲਾਵਾ, ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗੈਰ-ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਹਿਣਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ, ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਬੇਜਾ ਛੋਟ ਦਾ ਸਮਾਜ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਦੋਂ ਜਾਂਚ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਇਹ ਵੀ ਕੁਝ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਨਿਆਂ ਦੀ ਗਲਤੀ ਦਾ ਨਿਵਾਰਣ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਆਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ…”

24. XXXXXX

25. XXXXXX

26. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਨਿਮਨ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਚਾਰਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਜਦੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਸਮੱਗਰੀ, ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਜਾਂ ਇਸਦਾ ਸਮਾਜ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਿਮਨ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਇੱਕ ਯਾਂਤਰਿਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਯੋਗ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇੱਥੇ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਮੌਲਿਕ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਹਰ ਕੇਸ ਦਾ ਆਪਣਾ ਅਨੋਖਾ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਜ਼ਮਾਨਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਦੇਣ ਨੂੰ ਵੀ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਚਲ-ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

24. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਧੀਆ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਣ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਜਮਾਨਤ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਜਮਾਨਤ ਦੀ ਰਿਆਇਤ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਆਜ਼ਾਦੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ ਹੁਣ ਇਕ ਨਿਆਂਪੂਰਣ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ24SUPERSCRIPT। ਇਸਨੂੰ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਹਿਣ ਲਈ, ਸਧਾਰਨ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਹ ਅਦਾਲਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੇਗੀ ਪਰ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਵਿਕ□ਤ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਗੈਰ-ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਦਖਲ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ। ਕੁਝ ਹਾਲਾਤ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਮਾਨਤ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 (1) ਅਧੀਨ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ: -

a) ਜੇਕਰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਦੁਰੁਪਯੋਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ;NONE

b) ਜੇਕਰ ਉਹ ਜਾਂਚ ਦੇ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ;NONE

c) ਜੇਕਰ ਉਹ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ;NONE

d) ਜੇਕਰ ਉਹ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ/ਧਮਕੀ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ;NONE

e) ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਜਾਂ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ;NONE

f) ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਮੂਹ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ;NONE

g) ਜੇਕਰ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਭੱਜਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ;NONE

h) ਜੇਕਰ ਉਹ ਖੁਦ ਨੂੰ ਲੁਕਾ ਕੇ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਲਈ ਅਣਲੱਭਿਆ ਬਣਾ ਕੇ ਅਦ੍ਰਿਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ;NONE

i) ਜੇਕਰ ਉਹ ਖੁਦ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।NONE

j) ਜੇਕਰ ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇਕ ਨਿਆਂਪੂਰਣ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਅਣਉਚਿਤ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।NONE

ਅਸੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਸੂਚੀ ਕੇਵਲ ਉਦਾਹਰਣਾਤਮਕ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਪੂਰਣ ਨਹੀਂ ਹੈ।

25. ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰਾਮੀਟਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਜਦੋਂ ਇਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਨਾ ਕੇਵਲ ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਿਕ□ਤੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਪਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੇ ਵਧੀਆ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

26. ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਜਮਾਨਤ ਦੀ ਰਿਆਇਤ ਦੇਣ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਆਧਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸੰਭਾਵਨਾਸ਼ੀਲ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ। ਸਮਝਦਾਰੀ ਭਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਰਕਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਵੀ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਰਕ ਹੈ ਜੋ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਰਾਜ਼ੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਮਿਸ ਵਾਈ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ।25 ਅਤੇ ਬੈਂਚ ਲਈ ਬੋਲਦਿਆਂ, ਮਾਨਯੋਗ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਐਨ.ਵੀ. ਰਮਨਾ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ:-

“17. ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਆਮ ਮੁਸ਼ਾਹਿਦੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਤੇ ਵੀ ਅਸਲ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਰਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ, ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਮਪਾਗਡ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਕੋਈ ਤਰਕ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ।

18. ਤਰਕ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਜੀਵਨ ਰਕਤ ਹੈ। ਹਰ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਹੋਣਾ ਸਾਡੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਮੂਲ ਸਿਦ੍ਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਤਰਕਸ਼ੀਲ ਆਦੇਸ਼ ਮਨਮਾਨੀਪਨ ਦੀ ਖਾਮੀ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੁਰਾਣ ਬਨਾਮ ਰਾਮਬਿਲਾਸ, (2001) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 338 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਹੇਠ ਮੰਨਿਆ ਹੈ:

“8. ...ਕਾਰਨ ਦੇਣਾ ਮੇਰਿਟ ਜਾਂ ਡੀਮੈਰਿਟਸ ਦੀ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਪੜਾਅ ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਨ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਮੇਰਿਟ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਈਮਾ ਫੇਸੀ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਦਰਸਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਜਮਾਨਤ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਉੱਤੇ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਹੋਵੇ। ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਨਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਮਨ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਖਾਮੀ ਨਾਲ ਪੀੜਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ... (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

19. ਕਲਿਆਣ ਚੰਦਰ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜੇਸ਼ ਰੰਜਨ, (2004) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 528 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਮਾਨਤ ਸਬੰਧੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤਰਕ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮੰਨਿਆ: “11. ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਾ ਦੇਣ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ। ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਕੋਰਸ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਪੜਾਅ ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਨ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਮੇਰਿਟ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਈਮਾ ਫੇਸੀ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਦਰਸਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਜਮਾਨਤ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਉੱਤੇ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਹੋਵੇ। ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਨਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਮਨ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਖਾਮੀ ਨਾਲ ਪੀੜਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ... (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

20. ਬ੍ਰਿਜ ਨੰਦਨ ਜੈਸਵਾਲ ਬਨਾਮ ਮੁੰਨਾ, (2009) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 678, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸੇ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕਲਿਆਣ ਚੰਦਰ ਸਰਕਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦੇਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ:

“12... ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਮਾਨਤ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖਿਆਪ੍ਰਾਪਤ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਇਹ ਲਗਭਗ ਮਸ਼ੀਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਬਿਨਾਂ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਪੱਖ-ਵਿਪੱਖ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰੇ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਕਤਲ ਵਰਗੇ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਮਾਨਤ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ ਕੁਝ ਕਾਰਨ ਜਿਹੜੇ ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹੋਣ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ...” (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

27. ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਕੌਂਸਲ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸੁਝਾਅਵਾਂ ਨੂੰ ਛੋਟਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾਵਾਂ 161 ਅਤੇ 164 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਸਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੰਸਕਰਣ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 2 ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪੂਰਵਗ੍ਰਹਿਤਾਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1/ਰਾਜ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆਪ੍ਰਾਪਤ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਵੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਚਾਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: ਦੋਸ਼ੀਅਪਰਾਧਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨਧਾਰਾਵਾਂ

ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2249/2015ਲਾਡਗੰਜ, ਜਬਲਪੁਰ294, 324, 506 ਅਤੇ 34

ਦੋਸ਼ੀ423/2017ਮਦਨ ਮਹਾਲ,ਜਬਲਪੁਰ294, 323, 324, 452, 506 ਅਤੇ34

ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2294/2017 ਸਿਵਿਲ ਲਾਈਨਜ਼, ਜਬਲਪੁਰ 294, 323, 324 177/2019

ਦੋਸ਼ੀ56/2019ਸਿਵਿਲ ਲਾਈਨਜ਼, ਜਬਲਪੁਰ143 ਅਤੇ 188

28. ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੇ ਖੁੱਲੇਆਮ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਚਲਦੇ ਵੀ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਥੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਪੋਸਟਰਾਂ/ਹੋਰਡਿੰਗਾਂ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵੱਲ ਨੁਮਾਇਆ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਪਿੱਛੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਹਨ, ਜੋ ਉਸਨੂੰ “ਭੈਯਾ ਵਾਪਸ ਆ ਗਿਆ”, “ਭੈਯਾ ਨੂੰ ਵਾਪਸੀ”, ਅਤੇ “ਰੋਲ ਜਾਨੇਮਾਨ ਨੂੰ ਸੁਆਗਤ” ਵਰਗੇ ਕੈਪਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ ਸੁਆਗਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

29. ਉਪਰੋਕਤ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਜੋ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇਤਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਸਮੁਦਾਇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜੋ “ਮਾਂ ਨਰਮਦਾ ਜਯੰਤੀ” ਤਿਉਹਾਰ ਮਨਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਆਏ ਪੋਸਟਰਾਂ ਦਾ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਈ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕ੍ਰਾਉਨਾਂ ਅਤੇ ਦਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਇਮੋਜੀਆਂ ਨਾਲ ਸਜਾਏ ਗਏ ਕੈਪਸ਼ਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸੰਸਕਰਣ ਨੂੰ ਝੁਠਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

30. ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਆਏ ਪੋਸਟਰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਸਮਕਾਲੀਨ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਤਾਂ ਵੀ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕੈਪਸ਼ਨਾਂ ਨੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਉੱਚ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ 'ਤੇ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕ੍ਰਾਉਨਾਂ ਅਤੇ ਦਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਇਮੋਜੀਆਂ ਨਾਲ ਸਜਾਏ ਗਏ ਕੈਪਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਹ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਦੇ ਜਸ਼ਨ ਦੇ ਮੂਡ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਸ ਸਾਲ

ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਰਿਹਾ ਹੋਣ 'ਤੇ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਖੁੱਲੇਆਮ ਵਿਵਹਾਰ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਭਿਆਨਕ ਭਾਵ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੁਕਤ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਬਲਪੁਰ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਨੂੰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

31. ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰਿਆ ਮਤ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਨੰਬਰ 2 ਜਮਾਨਤ ਦੀ ਰਿਆਇਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜਮਾਨਤ ਦਿੰਦਿਆਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਸਬੰਧਤ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸੇ ਗਏ ਵਿਰੋਧੀ ਹਾਲਾਤ ਵੀ ਜਮਾਨਤ ਦੀ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਇੱਕ ਹਫਤੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਤਮਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

32. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣ ਸਿਰਫ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਖਾਮੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਰਾਏ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਰੱਖੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਵੀਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ 'ਤੇ ਮੁੜ ਜਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਵੀ ਰੋਕਣਗੇ ਨਹੀਂ।

33. ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਪਟਾਈ ਗਈ ਹੈ।

ਨਿਧੀ ਜੈਨ
(ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ : ਸ਼ਸ਼ਵਤ ਜੈਨ, ਐਲ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ.)

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate